

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2CoCsp/81/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7819202916
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7819202916.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Aleny Mikovej v spore žalobkyne Ľ. O., nar. XX.X.XXXX, Y. A., Z. XXX, zast. JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom Lučenec, J. Kráľa 5/A, proti žalovanej Poštovej banka, a.s., so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábřeží 4, IČO: 30 340 890, zast. Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábřeží 8/A, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 900 € s prísl., o určenie neplatnosti zmluvy o úvere, eventuálne bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku 8Csp/96/2019 z 30.6.2020 Okresného súdu Rožňava,

rozhodol:

Zrušuje rozsudok v zamietavom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (alebo „súd“) rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 500 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 27.9.2019 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov konania.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala od žalovanej vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 900 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 900 € od 27.9.2019 do zaplatenia a určenia neplatnosti Zmluvy o spotrebiteľskom úvere eventuálne určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru a náhrady trov konania skutkovo dôvodiac, že dňa 7.12.2009 uzavrela so žalovanou Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 1945278309, ktorá je podľa nej absolútne neplatným právnym úkonom. Tvrdila, že časť 2) Zmluvy o úvere označenú ako Žiadosť o poskytnutie úveru vyplnila 26.11.2009 pričom časť 3) Zmluvy o úvere označenú ako Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia, konkrétne bod 2. Zmluvy o úvere doplnila žalovaná dňa 7.12.2009, kedy na predmetnú Zmluvu pripojila aj svoj podpis. Táto časť Zmluvy mala byť prijatím návrhu na uzatvorenie zmluvy, avšak z dôvodu zmien v obsahu oproti návrhu išlo o nový návrh, ktorý žalobkyňa výslovne neprijala, preto nedošlo ani k platnému uzavretiu Zmluvy. Ďalej namietala, že Zmluva neobsahovala náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/, l/ zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“), resp. tieto boli uvedené nesprávne a zavádzajúco, v dôsledku čoho sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej je tvorené úhradami žalobkyne spolu v sume 3.831,44 €, vykonanými v období od 20.12.2013 do 18.12.2018, o čom priložila dôkaz vo forme výpisu z účtu vystaveného žalovanou. Žalobkyňa tvrdila, že sa o bezdôvodnom obohatení na strane žalovanej dozvedela až po právnom posúdení predmetnej Zmluvy o úvere po prevzatí právneho zastúpenia advokátom v inom konaní, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn 14Csp/72/2019. Žalovaná tvrdenia žalobkyne poprela a vzniesla námietku premlčania voči splátkam uhradeným v období od 19.10.2016 do 28.9.2017. Tvrdila, že bez vedomosti žalobkyne do Zmluvy žiadne údaje nedopĺňala. V súvislosti s určením bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru namietala absenciu vecnej legitímácie, nakoľko práva k pohľadávkam vyplývajúcim z predmetnej Zmluvy o úvere

postúpila na nového veriteľa spoločnosť BENCONT COLLECTION, a. s., na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 20.12.2018. O postúpení bola žalobkyňa upovedomená listom zo dňa 2.1.2019. K náležitostiam Zmluvy o úvere podľa § 4 ods. 2 písm. e/, i/, j/, a k/ zák. č. 258/2001 Z. z. uviedla, že tieto sú v Zmluve obsiahnuté. Ohľadom náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. d/ uviedla, že Zmluva obsahuje adresu veriteľa, pričom Zmluva nemusí obsahovať adresu veriteľa, na ktorej možno podať reklamáciu alebo sťažnosť, čo vyplýva aj z rozhodnutí súdov, na ktoré poukázala.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ust. § 451 ods. 1, 2, § 456, § 458 ods. 1, § 107 ods. 1, § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a dospel k záveru, že nárok uplatnený žalobkyňou je síce dôvodný, no v dôsledku uplynutia premlčacej doby je nárok v časti istiny 400 € premlčaný - ide o splátky od 19.10.2016 do 28.9.2017, u ktorých od ich uhradenia žalobkyňou do podania žaloby uplynuli viac ako dva roky. Súd uviedol, že skutočnosť, že sa žalobkyňa o nedostatkoch Zmluvy a tým aj o vzniku nároku na bezdôvodné obohatenie dozvedela až po právnom posúdení predmetnej Zmluvy advokátom, je bez právneho významu. Vznik preukázanej vedomosti žalobkyne o tom, že sa žalovaná na jej úkor bezdôvodne obohatila, nie je možné viazať na konzultáciu s jej právnym zástupcom, ktorého výsledkom bolo poskytnutie právneho posúdenia (právnej kvalifikácie). Nejde o vedomosť právnej kvalifikácie podľa § 107 OZ, ale o znalosť skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. Subjektívna premlčacia lehota začala žalobkyňi plynúť dňom, kedy uhradila žalovanej tú ktorú splátku a nie až dňom, kedy sa mala od právneho zástupcu dozvedieť o tom, že Zmluva o úvere má nedostatky a má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Po posúdení vecnej legitímácie žalovanej skonštatoval, že práva k pohľadávkam vyplývajúcim zo Zmluvy prešli v dôsledku postúpenia pohľadávky zmluvou z 20.12.2018 na nového veriteľa spoločnosť BENCONT COLLECTION, a.s., preto žalobu v časti určenia neplatnosti zmluvy, alternatívne určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, zamietol. Uviedol tiež, že Zmluva o úvere je platná a obsahuje všetky náležitosti podľa zákona č. 258/2001 Z. z.. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 500 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z priznanej sumy od 27.9.2019 do zaplatenia. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 2 CSP a žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal, keďže žalobkyňa mala úspech v spore len čiastočný.

4. Rozsudok vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania napadla včas podaným odvolaním žalobkyňa z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiadala, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietala, že rozsudok je v napadnutých výrokoch nesprávny, vnútorne rozporný, nekonzistentný a právne závery súdu prvej inštancie nekorešponujú s vykonaním dokazovaním. Poukázala na to, že v ňom absentuje presvedčivé odôvodnenie a to najmä v súvislosti so záverom o platnosti Zmluvy o úvere. Mala za to, že z rozsudku nie je možné zistiť, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s argumentáciou žalobkyne, a či vôbec sa argumentáciou žalobkyne, na ktorej bola dôvodnosť žaloby postavená, zaoberal. Vnútornú nekonzistentnosť rozsudku videla v tom, že súd prvej inštancie sa vo veci najprv zaoberal vznesenou námietkou premlčania, čím de facto uznal existenciu bezdôvodného obohatenia, no následne skonštatoval, že Zmluva o úvere je právne v poriadku a v súlade so zákonom, čo neguje možný vznik bezdôvodného obohatenia. Argumentovala, že postúpenie bankovej pohľadávky z banky na tretí subjekt podlieha režimu zákona o bankách ako špeciálnemu predpisu. Mala za to, že žiadna pohľadávka žalovanej banky v čase jej postúpenia neexistovala, nakoľko v čase postúpenia existovalo bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej banky. Nesúhlasila so záverom súdu o platnosti Zmluvy o úvere, nakoľko je v rozpore s ustanoveniami Občianskeho zákonníka týkajúcich sa platného uzatvárania právnych úkonov, a pokiaľ by aj bola platná, nie je v súlade so zákonom č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v dôsledku absencie obligatórnych náležitostí. Nesúhlasila ani s právnym posúdením námietky premlčania vznesenou žalovanou. Súd prvej inštancie neuviedol, kedy sa žalobkyňa skutočne dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia, ale iba označil obdobie a úhrady, ktoré presahujú dva roky pred podaním žaloby. Povinnosťou súdu pri posudzovaní začiatku plynutia premlčacej doby bolo skúmať skutočnú a nie iba predpokladanú vedomosť žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia. Zdôraznila aktuálny nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 43/2020 zo dňa 12.5.2020, ktorým bolo zrušené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 169/2017 zo dňa 10.1.2018, v ktorom ústavný súd vytkol najvyššiemu súdu, že opomenul

zohľadniť špecifické postavenie spotrebiteľa vo vzťahu k dodávateľovi a tiež neuprednostnil princíp ochrany spotrebiteľa pred princípom „neznalosť zákona neospravedlňuje“.

5. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedla, že rozsudok súdu vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti je vecne správny a navrhla ho v tejto časti potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania. V súvislosti s posúdením premlčania časti nároku mala za to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď plynutie premlčacej doby počítal od momentu preplatenia požičanej istiny úveru. Je nepochybné, že vedomosť žalobkyne o bezdôvodnom obohatení nastala v čase vykonávania jednotlivých úhrad, ktoré presahovali istiny úveru. Žalobkyňa mala dôslednejšie uplatňovať svoje práva a nie po uplynutí niekoľkých rokov podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia a domáhať sa jeho vydania, ktorý nárok je už premlčaný. Mala tiež za to, že žalobkyňa úmyselne žalovanej obohatiť sa na jej úkor nepreukázala. Nesúhlasila ani s tvrdeniami žalobkyne o nedostatočnom odôvodnení rozsudku a tvrdila, že rozhodnutie spĺňa všetky požiadavky, ktoré na odôvodnenie súdneho rozhodnutia kladie tak § 220 ods. 2 CSP ako aj ustálená rozhodovacia prax súdov. Mala za to, že súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí riadne uviedol žalobnú argumentáciu žalobkyne, obranu žalovanej, poukázal na relevantné zákonné ustanovenia a zmluvu o úvere podrobil riadnemu prieskumu z pohľadu, či táto obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky ako aj tomu, či táto obsahuje všetky náležitosti predpísané zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Tvrdila, že z rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie posúdil, či zmluva o úvere obsahovala náležitosti podľa právnej úpravy platnej v čase jej uzatvorenia, a to predovšetkým v nadväznosti na náležitosti, absencia ktorých by mala za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. Mala za to, že pokiaľ ide o právne posúdenie, nemožno napadnutému rozhodnutiu nič vytknúť. Poukázala na to, že odvolateľka nešpecifikovala, na základe akých vykonaných dôkazov a k akým nesprávnym skutkovým zisteniam mal súd prvej inštancie dospieť.

6. Žalobkyňa v replike uviedla, že žalobou uplatnený nárok nie je premlčaný ani v 2- ročnej subjektívnej ani 3- ročnej objektívnej premlčacej lehote. Ohľadom začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty argumentovala, že táto nastáva momentom kedy oprávnený zistí také okolnosti, z ktorých možno vyvodiť, že zmluva o úvere je vadná, pričom treba vychádzať z reálnej a preukázanej vedomosti, nie len predpokladanej vedomosti o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela dňa 26.8.2019, pričom poukázala na čl. II žaloby zo dňa 27.9.2019 ako aj na výsluch žalobkyne vykonaný Okresným súdom Rožňava dňa 27.2.2020 vo veci 8Csp/96/2019. Na podporu svojich tvrdení poukázala na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 9.7.2020 v spojených veciach C-698/18 SC Raiffeisen Bank SA proti JB a C-699/18 BRD Groupe Sociétés Générale SA proti KC, v ktorom Súdny dvor skonštatoval, že: „Článok 2 písm. b/, článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásady ekvivalencie, efektivity a právnej istoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia súdnemu výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého žaloba o vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom podlieha trojročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa úplného splnenia tejto zmluvy, ak sa predpokladá, bez potreby overenia, že k tomuto dátumu spotrebiteľ musel vedieť o nekalom charaktere predmetnej zmluvnej podmienky, alebo keď pre podobné žaloby založené na určitých vnútroštátnych právnych predpisoch táto lehota začína plynúť až od okamihu určenia právneho dôvodu týchto žalôb súdom.“ V súvislosti s objektívnou premlčacou lehotou poukázala na skutočnosť, že žalobou si uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 900 € za obdobie od 19.10.2016 do 22.11.2018, pričom žalobu podala na súd dňa 1.10.2019, teda v rámci 3-ročnej premlčacej doby.

7. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, pri akých výrokoch rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať (§ 379 CSP).

8. Odvolaním nebol napadnutý rozsudok vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyňi 500 € s prísl., preto rozsudok v tejto (odvolaním nenapadnutej) časti sa stal právoplatným a nebol v odvolacom konaní preskúmaný.

9. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, z hľadiska odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

10. Žalobkyňa odvolacími námietkami, poukazujúcimi na nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, učinila predmetom odvolacieho prieskumu tiež správnosť procesného postupu prvoinštančného súdu z hľadiska rešpektovania jej práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

11. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

12. Odôvodnenie je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Preto zákon v citovanom ustanovení určuje konkrétne zákonné požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku tak, aby z neho bola zrejma jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť. Zákon vyžaduje, aby súd v odôvodnení rozhodnutia vymedzil tiež, ktoré skutočnosti boli pre jeho rozhodnutie zásadné, ktoré z nich boli medzi stranami nesporné a aké skutkové závery a na podklade ktorých dôkazov urobil vo vzťahu k skutočnostiam sporným. V odôvodnení rozsudku súd ďalej vysvetlí, aké skutkové zistenie odôvodnilo aplikáciu zvolenej právnej normy, podá jej interpretáciu na konkrétne okolnosti prípadu a vyvodí z nej závery o spornom práve či povinnosti. Povinnosťou súdu je v odôvodnení sa vysporiadať tiež s rozhodujúcimi argumentmi strán; z odôvodnenia má pritom podľa právnej praxe vyplývať dôvod, pre ktorý súd prijal či odmietol rozhodujúce argumenty, pričom len konštatovanie nesprávnosti či irelevantnosti argumentácie bez náležitého zdôvodnenia, požiadavku riadneho odôvodnenia nespĺňa.

13. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 M Cdo 9/2013). To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (porovnaj *Georgiadis c/a Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c/a Francúzsko* z 19. februára 1998). Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003).

14. Už skoršia judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania, majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S týmto názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (por. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania, v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu SR R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v procesnej úprave, ktoré nadobudli

účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. I naďalej teda z pohľadu odvolacích dôvodov nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP (z hľadiska podmienok prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP; do 30.6.2016 ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (por. Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP (§ 420 písm. f/ CSP) teda nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (por. uznesenie NS SR sp. zn. 5 Cdo 84/2017 z 25.10.2017).

15. Odvolací súd považuje za určujúce pre nachádzanie práva, že vždy je potrebné vychádzať z individuálnych rozmerov každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na zistených skutkových okolnostiach. Súd prvej inštancie sa však podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci so všetkými špecifikami charakterizujúcimi daný spor nevysporiadal. Z princípu práva na spravodlivý proces vyplýva povinnosť súdu umožniť stranám sporu účinné uplatňovanie námietok a argumentov, ako i povinnosť súdu sa s týmito námietkami a argumentmi, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie presvedčivo v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať (I. ÚS 46/05, I. ÚS 353/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08) tak, aby odôvodnenie rozsudku malo náležitosti vyžadované ust. § 220 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu a z odôvodnenia rozsudku je však nutné vyvodiť, že v posudzovanom prípade súd prvej inštancie sa neriadil vyššie uvedenými pravidlami, čím založil jeho nepreskúmateľnosť.

16. Žalobkyňa si v konaní uplatnila vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť na strane žalovanej v súvislosti so spotrebiteľským úverom poskytnutým na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Bezdôvodným obohatením podľa § 451 ods. 2 OZ je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Podľa § 457 OZ ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Okrem neplatnosti zmluvy o úvere sa v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi objavuje špecifický predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia, ktoré nastáva v dôsledku porušenia zákonných ustanovení vzťahujúcim sa na zmluvu o spotrebiteľskom úvere, kedy sa úver ex lege stáva bezúročným a bez poplatkov. Súd prvej inštancie priznal žalobkyni nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, v závere odôvodnenia rozhodnutia však skonštatoval, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je platná a má všetky náležitosti požadované zákonom o spotrebiteľských úveroch. Odvolaciemu súdu potom nie je jasné (a ani žalobkyni) na základe akých skutočností súd prvej inštancie nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyni priznal. Ak bola zmluva platná a mala všetky náležitosti, potom neexistoval právny titul na priznanie tohto nároku. Ak naopak bol nárok žalobkyne dôvodný, musela nastať skutočnosť, s ktorou zákon spája neplatnosť zmluvy samotnej alebo sankciu vo forme bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, v dôsledku čoho potom na strane žalovanej bezdôvodné obohatenie vzniklo.

17. Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na dôvodnú odvolaciu argumentáciu, kedy žalobkyňa namieta, že rozsudok je nekonzistentný, vnútorne rozporný a pre nedostatok dôvodov aj nepreskúmateľný, práve z dôvodov, že súd prvej inštancie v bode 26. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, že zmluva o úvere je platná, obsahuje všetky náležitosti a žalobu v časti určenia neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy o úvere a eventuálne aj v časti určenia jej bezúročnosti a bezpoplatkovosti zamietol. Logicky z toho vyplýva, že ak je zmluva platná a žalobkyňa mala riadne zaplatiť v nej dojednané úroky a poplatky, plnením žalobkyne nad rámec istiny úveru nemohlo dôjsť na strane žalovanej k bezdôvodnému obohateniu v žiadnej sume (ani v sume 500 € ako to ustálil súd prvej inštancie). Súd prvej inštancie svoj názor vyslovený v bode 26. odôvodnenia vôbec neodôvodnil a nevysporiadal sa s argumentáciou žalobkyne, neodpovedal na ňou nastolené otázky o ne/platnosti zmluvy, resp. na ňou vytýkané nedostatky o chýbajúcich náležitostiach zmluvy uvedené v žalobe, v písomných vyjadreniach, na pojednávaniach. Z hľadiska obsahových náležitostí zmluvy sa obmedzil len na konštatovanie, že zmluva o úvere obsahovala „náležitosti podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v odseku 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/, l/.“, čo je bez bližšej konkretizácie nepostačujúce.

18. Súd prvej inštancie takisto vôbec nevenoval žiadnu pozornosť žalobkyňou tvrdenému neplatnému postúpeniu pohľadávky na spoločnosť BENCONT COLLECTION, a.s., len formálne popísal, čo je vecná legitimácia účastníka konania a opäť bez bližšieho odôvodnenia konštatoval, že pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy o úvere prešla na nového veriteľa, postupníka, teda na BENCONT COLLECTION, a.s.

19. Podľa § 524 ods. 1 OZ veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. Podľa § 524 ods. 2 OZ s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

20. Podľa § 92 ods. 8 z. č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/147/2017 z 24. apríla 2018 vo všeobecnosti platí, že postúpenie pohľadávky (cesia) spočíva v tom, že do existujúceho záväzku namiesto doterajšieho veriteľa vstúpi nový veriteľ, čiže dochádza k zmene v osobe veriteľa. Táto zmena sa nedotýka práv ani povinností dlžníka vyplývajúcich pre neho zo záväzku, a preto sa na platnosť zmluvy o postúpení nevyžaduje súhlas dlžníka. Zámerom právnej úpravy postúpenia pohľadávky je zabrániť tomu, aby postúpením pohľadávky došlo k zhoršeniu právneho postavenia dlžníka. Za týmto účelom sa mu zachovávajú všetky námietky proti postúpenej pohľadávke a rovnako aj možnosť namietat' voči tejto pohľadávke svoje vzájomné pohľadávky. Následky postúpenia sa tak predovšetkým prejavujú v právnom postavení postupcu, ktorý stráca postúpenú pohľadávku so všetkým príslušenstvom i právami s ňou spojenými. Postupník sa na základe postúpenia pohľadávky stane veriteľom namiesto postupcu a pohľadávku nadobudne so všetkými právami, ktoré sú s ňou spojené. Keďže ide o významnú zmenu v osobe veriteľa, ustanovuje Občiansky zákonník pre postúpenie pohľadávky písomnú formu a zároveň ustanovuje, ktoré pohľadávky nie sú spôsobilým predmetom postúpenia. Osobitné predpisy môžu upravovať postúpenie pohľadávok v špecifických prípadoch odlišne, resp. môžu upravovať osobitné podmienky, ktorých splnenie je na platné postúpenie potrebné. V zmysle dôvodovej správy k zákonu o bankách mal zákonodarca úpravou § 92 ods. 8 ZoB na myslí oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie malo banku motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou táto kedykoľvek, počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávku voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie banky by sa prialo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou. Rozhodujúcou okolnosťou v prejednávacom prípade je v prvom rade vo všeobecnosti fakt, ktorý nemožno opomínať, že sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta ZoB), aby nedošlo k jeho porušeniu. Podľa § 525

ods. 2 OZ nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom. V prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom o bankách, kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

22. Súd prvej inštancie v okolnostiach tejto konkrétnej veci v odôvodnení svojho rozhodnutia neozrejmlil, z akých dôkazov a z akých konkrétnych zistení z nich vyplývajúcich vyvodil svoj skutkový záver vedúci k právnemu záveru o platnosti úverovej spotrebiteľskej zmluvy a z čoho vyvodil, že obsahuje všetky obligatórne náležitosti podľa z. č. 258/2001 Z.z. (vzhľadom na to, že čiastočne vyhovel nároku žalobkyne na zaplatenie bezdôvodného obohatenia žalovanou), ktoré ho viedli k zamietnutiu žaloby v prevyšujúcej časti a vzhľadom na to, že úplne sa úplne opomenul zaoberať náležitosťami platnosti postúpenia pôvodne bankovej pohľadávky, nie je jasné, ako dospel k záveru o chýbajúcej pasívnej legitímácii žalovanej.

23. Žalobkyňa svojimi odvolacími námietkami v intenciách uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, nastolila predmetom odvolacieho prieskumu tiež správnosť právneho posúdenia otázky začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia, získaného plnením nad rámec požičanej istiny na úver, ktorý je podľa zákona potrebné považovať za bezúročný a bezpoplatkový. Vo vzťahu k spôsobu právnej kvalifikácie tohto plnenia odvolací súd upriamuje pozornosť na výstižný záver formulovaný Ústavným súdom SR v náleze sp. zn. III. ÚS 43/2020 z 12. mája 2020, v zmysle ktorého „... bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľskom úvere, a tak majúca v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie, je špecifickým predpokladom vzniku bezdôvodného obohatenia. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktáčnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej. Zmluvný vzťah je v takomto prípade založený relevantným právnym titulom, na základe ktorého sú zmluvné strany povinné si navzájom plniť (aj keď zo strany spotrebiteľa v obmedzenom rozsahu, korešpondujúcom s ustanoveniami zmluvy o úrokoch, poplatkoch)“.

24. Podľa ust, § 107 ods. 1 OZ, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

25. V právnej praxi je vo vzťahu k citovanému zákonnému ustanoveniu jednotne uplatňované interpretačné pravidlo, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď získa znalosť takých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, pričom skutočnosť nadobudnutia informácií tiež o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (napríklad o tom, ako možno právne kvalifikovať nárok), už nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantná (por. napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 1 Cdo 67/2011 a 5 Cdo 121/2009). V judikatúre NS SR táto všeobecná téza viedla pri posudzovaní nárokov na vrátenie neprávom zaplatených úrokov alebo poplatkov z obsahovo vadných spotrebiteľských zmlúv k prisvedčeniu správnosti myšlienkového konštruktu odvolacích súdov, že nakoľko sa znalosť zákona predpokladá, spotrebiteľ disponuje už pri uzavretí zmluvy skutkovými informáciami, čo v nej chýba alebo odporuje zákonu, pokiaľ zaplatil viac ako prijal z bezúročnej a bezpoplatkovej úverovej zmluvy, od počiatku plnil s vedomím skutočností, objektívne umožňujúcich poznať, že sa tým veriteľ na jeho úkor obohacuje. V prípade posúdenia úverových zmlúv ako bezúročných a bezpoplatkových z dôvodu obsahových väd sa tak začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby časovo stotožnil s okamihom úhrady tej ktorej sumy, ktorú nad rámec skutočne poskytnutých peňazí dlžník veriteľovi zaplatil (por. napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 3 Cdo/169/2017 a 8 Cdo 163/2018).

26. Treba dodať, že Ústavný súd SR v už v iných súvislostiach zmienenom náleze sp. zn. III. ÚS 43/2020 z 12. mája 2020 upozornil na to, že posúdenie okamihu nadobudnutia vedomosti oprávneným, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, je v rozhodnutiach NS SR sp. zn. 1 Cdo 67/2011 a 5 Cdo 121/2009 vystavané na úplne odlišných skutkových okolnostiach (vo veci 1 Cdo 67/2011 sa jednalo o poskytnutie peňazí na základe spornej ústnej zmluvy a vo veci 5 Cdo 121/2009 o

náhradu za užívanie nehnuteľnosti na základe neplatného nadobúdacieho titulu)), než aké sú základom spotrebiteľmi uplatňovaných nárokov na vydanie plnenia nad rámec poskytnutých peňazí z bezúročných a bezpoplatkových úverov a vyzdvihol i fakt, že v druhom z týchto rozhodnutí vôbec nebolo riešené, či oprávnený mohol mať už v čase uzavretia vadnej zmluvy vedomosť o jej neplatnosti (pozn. odv. súdu: pre rozhodnutie bolo rozhodujúcim, že premlčacia doba uplynula aj pokiaľ by sa počítala od právoplatnosti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o neplatnosti nadobúdacieho titulu). Ústavný súd v tomto rozhodnutí akcentoval, že v týchto prípadoch nešlo o spotrebiteľské spory a poukázal na to, že v sporoch, v ktorých sa spotrebiteľia domáhajú vrátenia nákladov, zaplatených dodávateľovi na základe bezúročnej a bezpoplatkovej zmluvy má v úvahách relevanciu tiež aspekt možného uprednostnenia princípu ochrany spotrebiteľa pred princípom súkromného práva „vigilantibus iura scripta sunt“ (por. napr. uznesenie NS SR sp. zn. 6 M Cdo 9/2012). Podľa záveru ústavného súdu „...rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 67/2011 a sp. zn. 5 Cdo 121/2009 nedávajú odpoveď na otázku, či je namieste plynutie začiatku subjektívnej premlčacej doby odvíjať od znalosti spotrebiteľa o právnej úprave zakotvujúcej bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (uplatnenie zásady „nezalosť zákona neospravedlňuje“), ani na otázku, či za takéhoto stavu je moment, keď reálne dôjde k plneniu spotrebiteľa nad rámec istiny, rozhodujúcim z pohľadu záveru o nadobudnutí skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia“.

27. Podľa názoru odvolacieho súdu, vo svetle týchto v súdnej praxi ustálených interpretačných záverov a ústavným súdom nastavených kritérií ústavnosti pri posudzovaní spotrebiteľských sporov, musí byť v závere o okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia, získaného plnením na bezúročný a bezpoplatkový úver nad rámec poskytnutých peňazí, premietnutých hneď niekoľko teoreticko-právnych premis.

28. Predovšetkým z hľadiska posúdenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný neoprávnený majetkový prospech a kto ho získal; pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o bezdôvodnom obohatení dozvedieť pri vynaložení vyššej starostlivosti prípadne aj skôr (por. napr. R 25/1986). Uvedená vedomosť pritom predpokladá znalosť takých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodit' zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, pričom skutočnosť nadobudnutia informácií tiež o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (aj o tom, ako možno právne kvalifikovať nárok), už nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantná (por. napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 1 Cdo 67/2011). Vzhľadom na nepochybnú podobnosť medzi vnímaním bezdôvodného obohatenia z bezúročného a bezpoplatkového úveru a získaným plnením z neplatnej zmluvy, odvolací súd považuje za potrebné upriamiť pozornosť na to, že v právnej praxi sa v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením z neplatnej zmluvy za rozhodujúci pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby považuje okamih, kedy oprávnený zistí také okolnosti, z ktorých možno vyvodit', že právny úkon, na základe ktorého sa plnilo, je neplatný. Povaha a šírka týchto okolností sa od prípadu k prípadu mení a bude závislá od konkrétnych okolností, predovšetkým ale od tvrdeného dôvodu neplatnosti. Akiste inak je potrebné nazerať na vedomosť o skutkovej okolnosti neplatnosti právneho úkonu za situácie, keď je následkom celkom zrejmej vady pri inak jasnej právnej úprave a inak na situáciu, keď záver neplatnosti predpokladá vyriešenie zložitej právnej otázky - napr. vlastníckeho práva prenajímateľa v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia získaného užívaním veci na základe neplatnej nájomnej zmluvy (por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 33 Odo 306/2005 z 27. marca 2007). Možno preto povedať že za okolnosť, z ktorej možno vyvodit', že právny úkon, na základe ktorého sa plnilo, je neplatný treba uvažovať v škále od jednoduchej skutkovej okolnosti (napr. chýbajúcej podstatnej náležitosti zmluvy) až po kvalifikovanú informáciu o neplatnosti (napr. upozornenie na neplatnosť políciou - por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 33 Odo 83/2004 z 20. októbra 2004, alebo dokonca aj právoplatné rozhodnutie súdu, v ktorom sa rieši právne významná otázka - por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 33 Odo 306/2005 z 27. marca 2007). Tieto úvahy je možné bezo zvyšku vzťahnúť tiež na posudzovanie okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo plnením na bezúročný a bezpoplatkový úver nad rámec poskytnutých peňazí. I tu je potrebné považovať za rozhodujúci moment nadobudnutia vedomosti o okolnostiach, z ktorých možno vyvodit', že úver je bezúročný a bezpoplatkový a aj tu je potrebné mať na zreteli, že od prípadu k prípadu môžu byť takéto okolnosti iné.

29. V prípade spotrebiteľa je potrebné poznanie rozhodujúcich skutkových okolností zároveň posudzovať s ohľadom tiež na princíp ochrany spotrebiteľa. Treba však zdôrazniť že uplatnenie tohto princípu nie je bezmedzné. Súdny dvor Európskej únie (ESD) vo svojom rozhodnutí Home Credit

Slovakia, a. s. vs. Biróová už naznačil, že aj ochrana spotrebiteľa musí mať rozumnú mieru. Aj Ústavný súd SR je vo svojej judikatúre kritický k neprimeranej ochrane spotrebiteľa. Medzi inými vo svojom náleze sp. zn. Pl. ÚS 11/2016 zo 7. februára 2018 ústavný súd (tiež) konštatoval, že v sporovom konaní je pozícia sudcu ako vyhľadávača dôkazov len v prospech jednej strany, neprirodzená. Podľa nazerania odvolacieho súdu, procesné ohľady, ktorých sa spotrebiteľovi v sporovom konaní dostáva (§ 290 a nasl. CSP), neznamenajú úplné vylúčenie základných atribútov kontradiktórneho konania. Zároveň treba mať na zreteli, že procesná ochrana spotrebiteľa musí nadväzovať na podstatu spotrebiteľského hmotného práva, ktorým je ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nekalými obchodnými praktikami a závadnými výrobkami. Aj v spotrebiteľských sporoch ale musí rozhodnutie súdu smerovať k spravodlivému a vyváženému usporiadaniu pomerov strán, tak aby sa spotrebiteľovi v okolnostiach prípadu dostalo primeranej spotrebiteľskej ochrany za súčasného rešpektovania poctivo nadobudnutých práv dodávateľa. I v spotrebiteľských vzťahoch je potrebné v čo najväčšej miere zachovať fundamentálne pravidlo súkromno-právnych vzťahov, že prevzaté záväzky, nevynímajúc povinnosť zaplatiť odplatu za tovar či službu, ale aj primeranú sankciu za ich neplnenie, sa zásadne majú plniť. Preto zásah súdu do zmluvne nadobudnutých práv a prevzatých záväzkov musí mať výnimočnú, skutkovými okolnosťami jasne odôvodnenú a zákonom pevne podopretú povahu.

30. Premietnutím všetkých týchto úvah na konkrétny posudzovaný prípad je možné zodpovedať základnú otázku, na ktorú je potrebné pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby odpovedať, a to kedy sa žalobkyňa dozvedela o ňou tvrdenom bezdôvodnom obohatení a kto sa na jej úkor obohatil.

31. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie zabezpečiť si pre svoje závery dostatočný skutkový podklad procesne predpokladaným spôsobom, vysporiadať sa s listinnými dôkazmi aj ďalšími dôkazmi vykonaným vo veci ako aj s odvolacou argumentáciou žalobkyne a umožní stranám uplatniť prípadné ďalšie prostriedky procesného útoku a procesnej obrany. Po prípadnom doplnení dokazovania súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne s tým, že v novom rozhodnutí vezme do úvahy len tie skutočnosti, ktoré vyšli (vyjdú) v konaní najavo (čl. 11 ods. 4 CSP) procesne správnym postupom. Nové rozhodnutie súd prvej inštancie náležite odôvodní tak, aby sa dôsledne, presvedčivo a logicky vysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami riešenými v konaní a argumentmi sporových strán a zároveň aby odôvodnenie nie len formálne spĺňalo náležitosti požadované ust. § 220 ods. 2 CSP, ale aby i materiálne zodpovedalo kritériám spravodlivého odôvodnenia.

32. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).